

Posudek vedoucího bakalářské práce Veroniky Kubínkové
Proměny mediálního obrazu Františka Kupky v českých tištěných médiích

UK FHS, Praha 2012

Téma si studentka zvolila sama. Je výsledkem poměrně složitého uvažování. Vzhledem ke vztahu Veroniky Kubínkové k modernímu a především abstraktnímu umění byla volba konkrétního umělce v podstatě jasná. Již při prvních konzultacích bylo však zřejmé, že uchopení a představení tvorby Františka Kupky v celém jejím rozsahu a komplexnosti v rámci bakalářské práce je úkol, který je v podstatě nerealizovatelný. Po prvních úvahách věnovat se pouze dílčímu segmentu Kupkovy tvorby, se i to ukázalo jako velmi problematické. Nakonec studentka sama přišla s návrhem zaměřit se na proměny mediálního obrazu osobnosti a tvorby Františka Kupky v českých tištěných médiích. Jako metodu zvolila kvantitativní obsahovou analýzu sledující vymezené období, v rámci které se snažila zodpovědět základní výzkumnou otázku, viz název práce a navazující otázky vedlejší. V této struktuře pak studentka systematicky sledovala předem nastavené parametry týkající se četnosti článků věnovaných Kupkovi ve vybraných českých denících: prodeji jeho obrazů, charakteristice jeho osobnosti jako malíře, charakteristice jeho osobnosti jako malíře abstraktního a jeho zařazení jako malíře českého. V pilotním výzkumu studentka vyřazuje deníky, u kterých, vzhledem k jejich zaměření, se články tohoto charakteru nevyskytují. Dále studentka představuje výzkumnou strategii, která obsahuje metodiku výzkumu, techniku sběru dat a kódovací jednotku analýzy. Ve třetí kapitole se soustředí na analýzu a interpretaci dat, četnost výskytu článků, témata článků, role, ve kterých je Kupka nejčastěji popisován, tzn. jeho spojení s konkrétním uměleckým směrem, jeho identifikace jako českého malíře, francouzského malíře českého původu, světového malíře. Sesbíraná data jsou dále zpracovávána v tabulkách a grafech. V závěru práce studentka sesbíraná data průzkumu hodnotí.

V první části práce se sl. Kubínková snaží charakterizovat osobnost Františka Kupky jako člověka a jako umělce. V této teoretické části se nejprve zabývá životem a dílem Františka Kupky, studiem na Akademii výtvarných umění v Praze u profesora Františka Sequense i setkání s profesorem Studničkou, dále pak jeho studiem u profesora Augusta Eisenmengera na vídeňské Akademii i jeho zájmem o okultní vědy a teozofii. Dále studentka zmiňuje Kupkův odjezd do Paříže, krátká studia nejprve na Akademii Julian, posléze na École des Beaux-Arts a na počátku jeho pobytu ve Francii i kariéře úspěšného satirického kreslíře a ilustrátora. V této souvislosti uvádí studentka jeho ilustrace k Písni písní a Aischilovu Prométheovi. Následuje zmínka o Kupkově konfrontaci s fauvistickou malbou na Podzimním salónu v roce 1905 a dále pak popis jeho postupného orientování se směrem k abstraktní malbě, kde významnou roli hraje obraz Klávesy piana – Jezero z roku 1909, obraz pohybující se již na hraně abstrakce. Sl. Kubínková se následně zaměřuje na obraz Děvčátko s míčem z roku 1908, který patrně sehrál významnou roli v Kupkově cestě k čisté abstrakci. Studentka pak uvádí další důležitá Kupkova díla, která lze již považovat za abstraktní a kterými jsou Červené a modré disky a Newtonovy kotouče. Zde cituje Kupkovy úvahy týkající se kombinace grafických znaků, světla a barevných hodnot. V souvislosti s podrobnějším popisem počátků Kupkových studií na Dvobarevné fuze a práce na samotné Amorfě – Dvobarevné fuze se bohužel ukazuje, že studentka pracuje poněkud povrchněji než by se podle deklarovaného zájmu o umělce a jeho tvorbu dalo očekávat. Záměna slova Amorfa za amforu a následné vysvětlení jeho významu svědčí o nepřilíš pozorné a soustředěné práci. Studentka se zabývá i dalšími obrazy, které Kupka vytvořil v období před první světovou válkou a kterými jsou např. Nokturno a cyklus Vertikálních plánů. Studentka zde zmiňuje Kupkův zájem o téma vztahu organické hmoty a kosmických dějů. Zde uvádí obrazy

Kosmická jara I a II a Tvoření (Stvoření) vznikající v letech 1911-1920. Dále studentka velmi stručně zmiňuje vztah Kupky s Jindřichem Waldesem, který Kupkovy obrazy nakupoval a posléze vydání Kupkovy knihy Tvoření v umění výtvarném v roce 1923, ve které malíř teoreticky zpracovává základní myšlenky své malířské tvorby. V další části práce studentka sleduje tvorbu Františka Kupky v období dvacátých let dvacátého století i v letech třicátých, kdy je přizván na výstavy v Praze a v New Yorku a stává se předsedou skupiny Abstraction-Création ve Francii. Dále studentka uvádí Kupkovy výstavy ve čtyřicátých letech v Praze a v Paříži a v roce 1953 na Salon des Réalités Nouvelles a posmrtnou výstavu, kterou Kupkovi uspořádalo Národní muzeum moderního umění v Paříži v roce 1958.

Ve druhé polovině teoretické části práce se sl. Kubínková zabývá všeobecnou charakteristikou masových médií, jejich funkcí, účinky a vlivem. Média dělí na tištěná a elektronická. Charakterizuje mediální systém a jeho funkce informační, kontrolní, sociální, vzdělávací a zábavní.

Netroufám si příliš hodnotit praktickou část práce neboť je mi tato oblast vzdálená. Mám dojem, že výzkum byl veden poměrně systematicky a výsledky mají svou vypovídací hodnotu, která by se snad dala do určité míry považovat za jeden z pomocných nástrojů při sledování tvorby Františka Kupky.

Mrzí mne však jakým způsobem resp. jak do značné míry nekonzistentně je zpracována první polovina teoretické části práce věnující se životu a tvorbě Františka Kupky. Je vidět, že studentka s touto částí práce poměrně spěchala, text působí spíše jako soubor posbíraných dat, která nejsou příliš tříděna. Chybí zde bližší seznámení s prací profesora Aloise Studničky, jehož školení bylo pro Kupkovu tvorbu velmi důležité. Chybí zde alespoň zmínka o zápisníku Františka Kupky, ve kterém si v letech 1880-1890 skicoval lidové kroje a lidovou ornamentiku, které pro něho znamenaly důležitý inspirační zdroj. Bohužel chybí i detailnější seznámení s Waldesovou sbírkou, sbírkou manželů Mládkových a souborem obrazů, které vlastní Národní galerie v Praze. Nedostatkem práce je i množství gramatických chyb i vět, které patrně díky průběžně prováděným opravám ztrácejí smysl. Objevuje se i opakování celých souvětí. Dalším nedostatkem je absence obrazové přílohy nebo alespoň obrazový doprovod vztahující se k obrazům uváděným v textu.

I přes uvedené výhrady musím na druhou stranu studentce přiznat velmi upřímnou snahu se se zvoleným tématem vyrovnat co nejlépe.

Práci doporučuji k obhajobě a celkově hodnotím známkou dobře.

Jaroslav J. Alt
V Trstěnici dne 25. 8. 2012